

Het auteursrecht is dood, leve het mecenaat!

Tijdens het [World Congress on Information Technology 2010](#) in Amsterdam pleitte Maria Verhoeven, demissionair minister van Economische Zaken, voor een modernisering van het auteursrecht: 'Sommige verdienmodellen en wetgeving zijn door internet verouderd.' Guillaume de Lacoste Lareymondie doet er op [nonfiction point fr](#) nog een schepje bovenop: het auteursrecht is achterhaald, verouderd. Het is een fossiel uit de Renaissance dat in de [Conventie van Bern](#)* van 1886 werd geformaliseerd en dat nu door de moderne digitale verspreidingstechnieken onbruikbaar is geworden.

Een achterhaald concept

Het eigendom van ideeën staat los van de materiële vorm waarin die ideeën onder het publiek worden verspreid. Wie een boek koopt, koopt niet alleen een pak papier met wat inkt, maar ook het recht om de ideeën die erin zijn verwoord tot zich te nemen. Daarom vormt de tweedehandsboekenmarkt in feite ook een inbreuk op het auteursrecht. Immers, de koper van een tweedehandsboek wordt eigenaar van het materiële boek, het papier en de inkt, maar verschaft zich daarmee niet ook het recht kennis te nemen van de inhoud van het boek. Je mag met andere woorden wel een tweedehandsboek kopen, maar je mag het niet openslaan. Dat het eigendomsrecht is gekoppeld aan een idee en niet aan een ding, aan de creatieve prestatie van de maker en niet aan de vorm waarin die is gegoten, was lange tijd geen probleem, omdat ideeën nu eenmaal een materiële drager nodig hadden -- een boek, of een cd, bijvoorbeeld. Maar tegenwoordig kunnen ideeën eindeloos digitaal worden verspreid, zonder ooit te materialiseren. Het auteursrecht is verouderd, schrijft Guillaume de Lacoste Lareymondie, omdat het niet is toegesneden op downloaden, dat in juridisch opzicht tussen de wal van de representatie en het schip van de reproductie valt.

Het nieuwe mecenaat

Lacoste Lareymondie vindt dat evenwel geen probleem. Schrijvers als Kant, Molière en Homerus moesten het immers ook zonder auteursrechten en wetten stellen. Alleen de persoonlijkheidsrechten zijn echt van belang, omdat die de integriteit van het werk van de maker waarborgen. 'Vermogensrechten hebben steeds minder zin naarmate de dematerialisering voortschrijdt. Het dient geen enkel doel ons er tegen elke prijs aan vast te klampen: het auteursrecht is een juridisch concept van recente datum, het heeft zijn tijd gehad, het is een gepasseerd station. De geest zal ook zonder het auteursrecht overleven.' En wel met geld van advertentiebedrijven en pressiegroepen, het nieuwe mecenaat.

Pierre Assouline wil er [op zijn blog in Le Monde](#) niets van weten. Juist in een periode dat de 'tirannie van de kosteloosheid' overal terrein wint, wil hij vasthouden aan een beginsel dat zijn waarde door de jaren heeft bewezen, maar dat nu aan een revisie toe is. 'Op voorwaarde dat het nieuwe model geen achteruitgang betekent en dat makers niet weer tot loonslaven worden gedegradeerd!'

*) In deze Conventie werd voor het eerst het auteursrecht grensoverschrijdend beschermd. Nederland trad in 1912 toe tot de Conventie, nadat onder andere de Vereniging van Letterkundigen daarop had aangedrongen en er een nieuwe -- de huidige -- [Auteurswet](#) was aangenomen. Zie voor alles wat met auteursrecht te maken heeft ook de uitstekende [website](#) van de Stichting Auteursrechtbelangen.